

Bruselj, 2. december 2021
(OR. en)

14677/21

COMER 110
FDI 28
COMPET 889
IND 375

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	23. november 2021
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2021) 714 final
Zadeva:	POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU Prvo letno poročilo o pregledu neposrednih tujih naložb v Unijo

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2021) 714 final.

Priloga: COM(2021) 714 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 23.11.2021
COM(2021) 714 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Prvo letno poročilo o pregledu neposrednih tujih naložb v Unijo

{SWD(2021) 334 final}

UVOD

To poročilo je prvo letno poročilo Evropske komisije o uporabi uredbe EU o pregledu neposrednih tujih naložb (v nadaljnjem besedilu: uredba o pregledu neposrednih tujih naložb ali uredba).

Preden je uredba o pregledu neposrednih tujih naložb 11. oktobra 2020 začela veljati, na ravni EU ni bilo formalnega sodelovanja med državami članicami in Evropsko komisijo na tem področju. Evropska komisija ni imela nobene vloge pri pregledu neposrednih tujih naložb v EU.

V zadnjih letih so se očitno spremenili profili vlagateljev in naložbeni vzorci, in sicer vlagatelji vedno pogostejše niso člani OECD, občasno imajo vladno podporo ali sledijo njenim usmeritvam, njihova motivacija za določeno naložbo pa morda ni vedno izključno komercialna¹. Uredba o pregledu neposrednih tujih naložb ter zakonodaja in mehanizmi pregleda posameznih držav članic EU odražajo močan poudarek na zagotavljanju varnosti ali varovanju javnega reda ter močno ozaveščenost o kritičnosti nekaterih naložbenih ciljev, npr. kritične infrastrukture in vložkov, vključno z nekaterimi tehnologijami, nekaterih sektorjev, kot je zdravstveni sektor, in tveganj, ki jih lahko predstavljajo naložbe nekaterih vlagateljev.

To poročilo zagotavlja preglednost nad operacijami v zvezi s pregledom neposrednih tujih naložb v EU in razvojem nacionalnih mehanizmov pregleda. Prispeva k odgovornosti Unije na področju, na katerem ob upoštevanju zadevnih varnostnih interesov preglednost nad posameznimi transakcijami ni niti mogoča niti primerna.

To prvo letno poročilo, ki temelji na poročilih 27 držav članic in drugih virih, potrjuje jasno razvidno dodano vrednost uredbe in mehanizma sodelovanja.

Poročilo je razdeljeno na štiri poglavja:

- Poglavje 1 o podatkih in trendih v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami v EU;
- Poglavje 2 o zakonodajnem razvoju v državah članicah;
- Poglavje 3 o dejavnostih pregleda s strani držav članic;
- Poglavje 4 o delovanju sodelovanja EU pri pregledu neposrednih tujih naložb.

To letno poročilo se sprejme hkrati z letnim poročilom o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo. Pregled neposrednih tujih naložb in nadzor izvoza sta pomembni orodji za strateški nadzor trgovine in naložb, da se zagotovi varnost v Evropski uniji.

¹ V zvezi s tem glej npr. Spodbujanje neposrednih tujih investicij in zaščita bistvenih interesov (COM(2017) 494 final z dne 13. septembra 2017).

POGLAVJE 1 – NEPOSREDNE TUJE NALOŽBE V EVROPSKO UNIJO – TRENDI IN PODATKI²

Posebne značilnosti v letu 2020 in njihov vpliv na neposredne tuje naložbe, tudi za Evropsko unijo, je najlažje razumeti, če se umestijo v širši časovni okvir³. To omogoča primerjavo z okoljem in razvojem pred pandemijo COVID-19 ter razkriva, da se je gospodarska aktivnost na svetovni ravni v prvem četrtletju leta 2021 ponovno nekoliko okrepila, vključno s transakcijami v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami.

Kot je prikazano na *sliki 1* v nadaljevanju, so se leta 2020 svetovni tokovi neposrednih tujih naložb močno zmanjšali na 885 milijard EUR, kar pomeni zmanjšanje za 35 % v primerjavi z letom 2019, ko so bile ravni že precej nižje kot leta 2018⁴. V EU je imela pandemija COVID-19 še večji učinek v primerjavi s svetovnim povprečjem, saj so se leta 2020 vhodne neposredne tuje naložbe, ki so leta 2019 znašale 335 milijard EUR, zmanjšale za 71 % na 98 milijard EUR. Leta 2020 so vhodne neposredne tuje naložbe predstavljale le 0,7 % BDP EU27, kar predstavlja znaten upad v primerjavi z letom 2018⁵, ko so znašale 3,6 %.

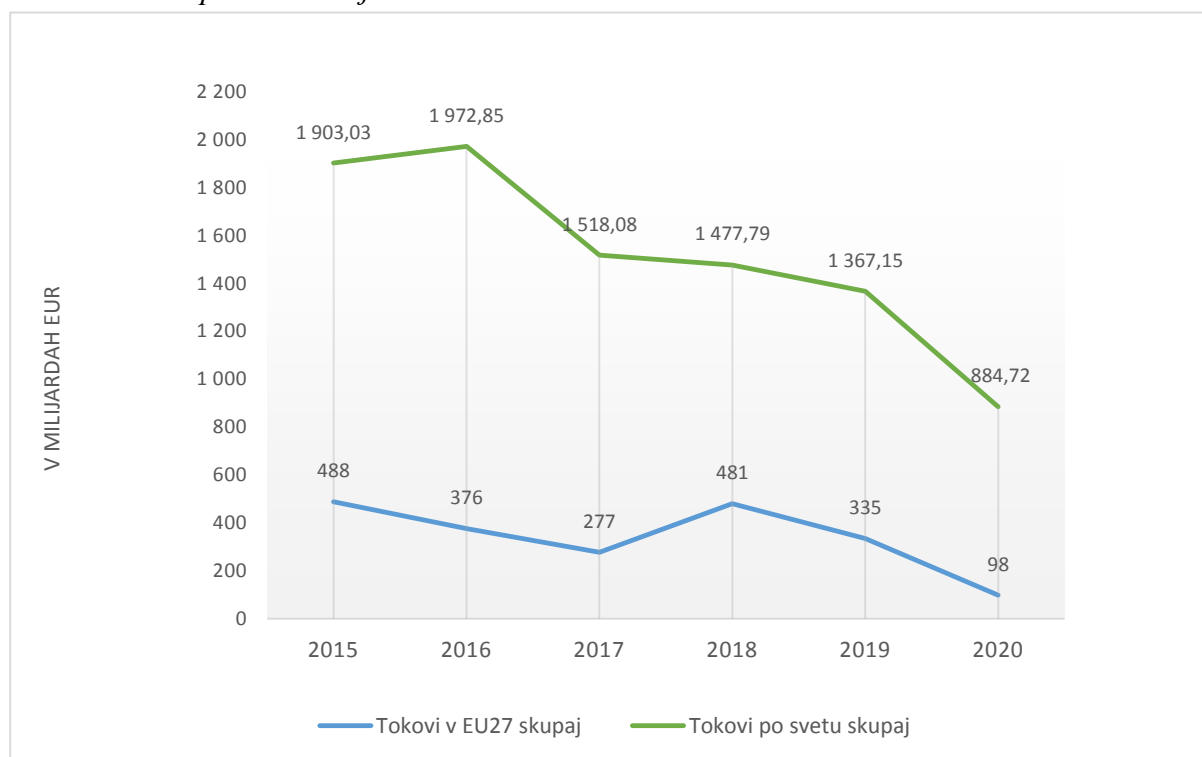
² To poglavje zajema obdobje od 1. januarja 2019 do 31. marca 2021.

³ Pri tokovih neposrednih tujih naložb, razvidnih iz podatkov iz nacionalnih računov (*slika 1*), časovni okvir 2015–2020 razkriva učinek COVID-19 na trend že upadajočih tokov. Preostanek poglavja, ki temelji na številu poslov, zajema časovno obdobje od januarja 2019 do prvega četrtletja leta 2021.

⁴ Svetovni tokovi neposrednih tujih naložb ustrezajo vrednosti prilivov neposrednih tujih naložb, o kateri poroča [OECD](#).

⁵ Vir: [OECD](#), podatki pridobljeni maja 2021

Slika 1: Tok neposrednih tujih naložb v svetu in EU

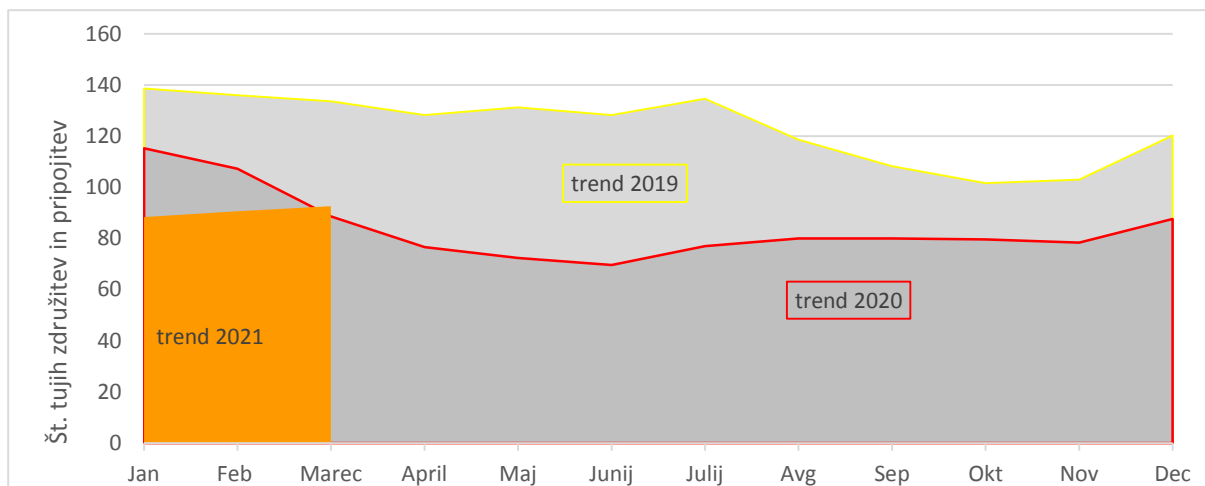
Vir: OECD, podatki pridobljeni 20. maja 2021

Beseda „neenakomeren“ dobro povzema razvoj dogodkov. Negativen učinek na dejavnost neposrednih tujih naložb je neenakomeren in odvisen od izvora tujega vlagatelja, države članice gostiteljice EU in zadevnih sektorjev (glej *sliki 2 in 3* ter *preglednico 1* v nadaljevanju, ki se osredotočajo na posle v zvezi z združitvami in pripojitvami v EU⁶). Leta 2020 je bilo v primerjavi z letom 2019 napovedanih 34 % manj tujih⁷ poslov v zvezi z združitvami in pripojitvami. Posli so si počasi opomogli do konca leta 2020 in v prvem četrtletju leta 2021 (+4,5 % glede na prvo četrtletje leta 2020), vendar so še vedno na ravni, ki je v primerjavi z letom 2019 nižja za 30 % (*slika 2*).

Slika 2: Splošni trendi na področju tujih poslov v zvezi z združitvami in pripojitvami v EU od januarja 2019 do marca 2021

⁶ Izraza *posli* in *transakcija* se uporabljata izmenično pri združitvah in pripojitvah.

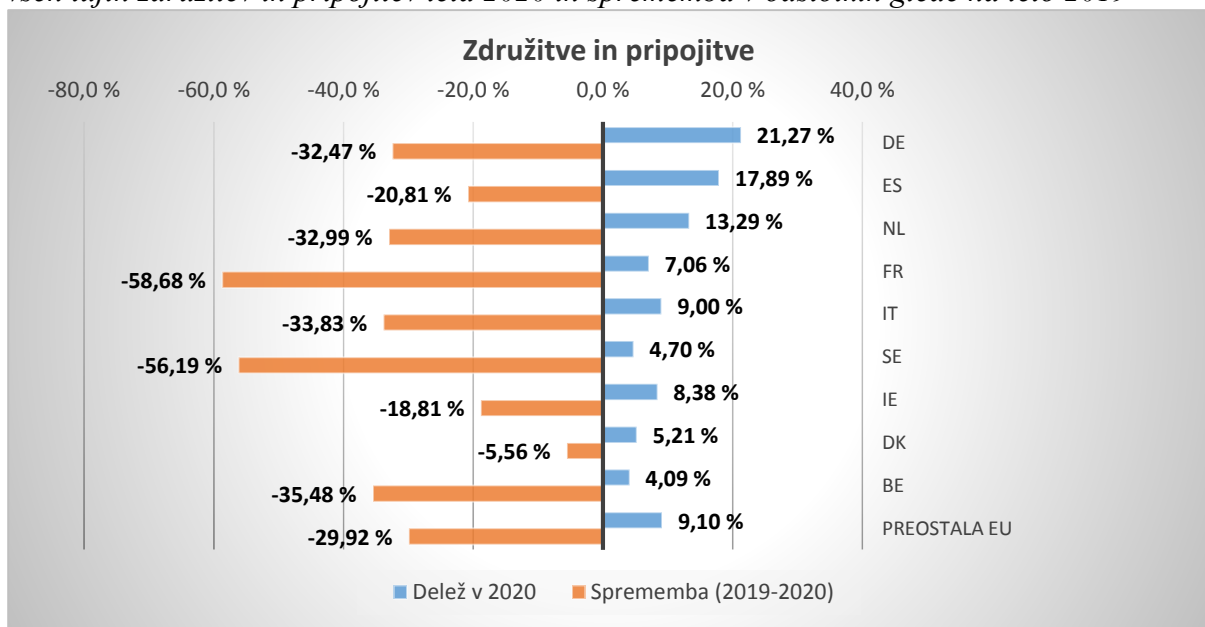
⁷ Izraz *tuj*, kadar je povezan s posli v zvezi z združitvami in pripojitvami ali novimi projekti, se nanaša na transakcije, ki jih v Evropi opravijo vlagatelji iz tretjih držav. Vlagatelj se uvršča med vlagatelje iz tretjih držav, če je v večinski lasti subjekta iz tretje države (osebe ali podjetja). Če večinskega lastništva ni mogoče določiti, se državljanstvo vlagatelja opredeli na podlagi kraja sedeža.

Vir: izračuni Skupnega raziskovalnega središča na podlagi podatkov podjetja Bureau van Dijk, pridobljenih 6. maja 2021. Trend se nanaša na trimesečno drseče povprečje. Tuji posli v zvezi z združitvami in pripojitvami so posli, pri katerih je vlagatelj v končni lasti subjekta iz tretje države.

V vseh državah članicah EU se je zmanjšalo število transakcij v zvezi z združitvami in pripojitvami (slika 3), zlasti pa v Franciji in na Švedskem. V Nemčiji, kjer je bil upad števila transakcij v zvezi z združitvami in pripojitvami bolj omejen, se je zmanjšalo število kitajskih naložb in naložb ZDA, medtem ko se je v Španiji in na Nizozemskem v primerjavi z letom 2019 leta 2020 zmanjšal obseg poslov iz držav Efte ter Koreje in Japonske.

Slika 3: Število tujih poslov v zvezi z združitvami in pripojitvami po ciljnih državah EU: delež vseh tujih združitvev in pripojitev leta 2020 in sprememba v odstotkih glede na leto 2019

Velik delež tujih naložb v Evropi je v letu 2020 izviral iz Združenih držav Amerike (ZDA) in Kanade s skoraj 35 % transakcij v zvezi z združitvami in pripojitvami v EU, sledilo pa jim je Združeno kraljestvo (UK) s 30,5 %⁸. Za njim so države Efte z 12,1 % (od tega 7,5 % iz Švice). Kitajska je bila leta 2020 z 2,5 % (v primerjavi s 4 % leta 2019) četrta največja tuja vlagateljica v EU (preglednica 1)⁹.

Preglednica 1. Tuje transakcije v zvezi z združitvami in pripojitvami v letu 2020 glede na državljanstvo končnega lastnika vlagatelja: sprememba v odstotkih leta 2020 v primerjavi z letom 2019 in delež vseh tujih združitvev in pripojitev leta 2020

	Sprememba v odstotkih leta 2020 v primerjavi z letom 2019	Delež vseh tujih združitvev in pripojitev leta 2020 (v %)
ZDA in CAN	–35	34,9
UK	–21	30,5
EFTA	–25	12,1
Offshore finančni centri	–34	6,9
Razvita Azija	–47	5,6
Kitajska	–63	2,5
Srednja in Južna Amerika	–37	1,7
Indija	–44	1,4
AUS in NZ	–50	1,2
Države Sveta za sodelovanje v Zalivu	0	1,2
Turčija in druge države BV	–50	0,9
Druga Azija	–73	0,4
Ruska federacija	–83	0,1
Preostali svet	–54	0,6

⁸ Podatki za ZDA in Kanado temeljijo na združevanju držav, uporabljenem v analizi, priloženi uredbi o pregledu neposrednih tujih naložb (glej SWD(2019) 108 final). V letu 2020 sta bila največja vlagateljica ZDA in Združeno kraljestvo, vsaka od teh držav je prispevala 30,5 % vseh naložb iz tretjih držav v EU (v letu 2019 je delež ZDA znašal 31 %). V prvem četrtletju leta 2021 je delež ZDA dosegel 37,1 %.

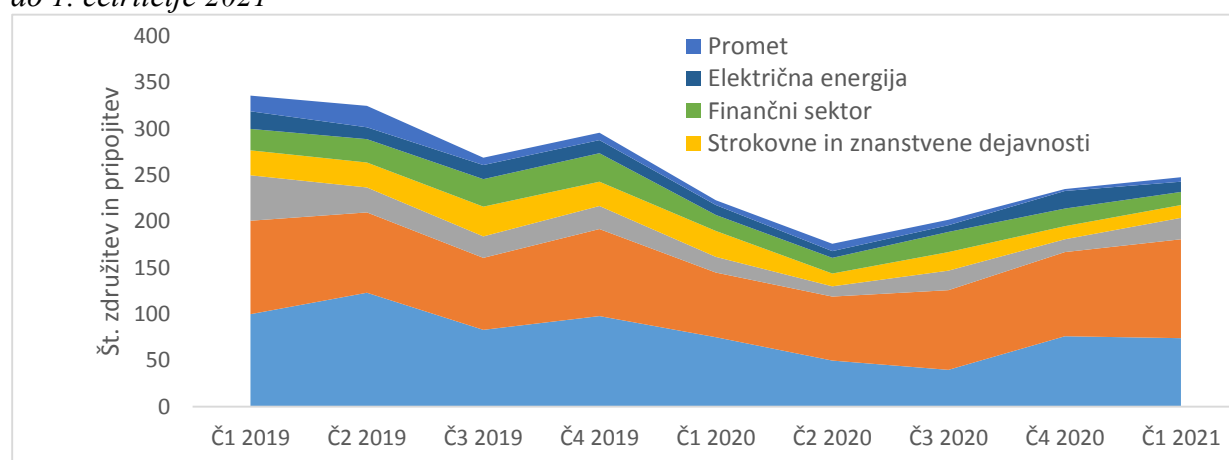
⁹ Podatki za Kitajsko vključujejo Hongkong in Macao.

Vir: izračuni Skupnega raziskovalnega središča na podlagi podatkov podjetja Bureau van Dijk, pridobljenih 6. maja 2021¹⁰

Čeprav so kitajske izhodne naložbe v Evropi predstavljale razmeroma majhen delež poslov, so se od novembra 2019, tj. dva meseca pred zaprtjem v Wuhanu (Kitajska) konec januarja 2020, najbolj zmanjšale in to ne glede na zgodnje ponovno odprtje kitajskega gospodarstva sredi leta 2020.

Očitno je, da COVID-19 ni v enaki meri prizadel vseh gospodarskih sektorjev v Evropi (slika 4). V nekaterih sektorjih, kot so medicinska oprema, proizvodnja farmacevtskih izdelkov in elektronsko trgovanje, je prišlo do neprimerljivega porasta v številu poslov, drugi sektorji, kot so turizem, prosti čas, letalstvo in pomorski promet, pa so bili oškodovani. Najbolj prizadet je bil nastanitveni sektor z več kot 70-odstotnim zmanjšanjem števila tujih poslov.

Slika 4: Tuji posli v zvezi z združitvami in pripojitvami po ciljnih sektorjih EU, 1. četrtnetje 2019 do 1. četrtnetje 2021

Vir: izračuni Skupnega raziskovalnega središča na podlagi podatkov podjetja Bureau van Dijk, pridobljenih 6. maja 2021

V proizvodnji, ki predstavlja četrtnino vseh tujih transakcij v zvezi z združitvami in pripojitvami, se je v primerjavi z letom 2019 v letu 2020 število poslov zmanjšalo za 40 %. V prvem četrtnetju leta 2021 so bili obeti še vedno megleni, pri čemer je uspešnost v primerjavi s prejšnjim letom upadla za 1,3 %.

Sektor informacijskih in komunikacijskih tehnologij (v nadaljnjem besedilu: IKT) je sektor, ki so ga pandemija in drugi izzivi najmanj prizadeli, saj ga je leta 2020 v primerjavi z letom 2019 zaznamoval skromen upad za 12 %. IKT je leta 2020 skupaj predstavljal 35 % vseh poslov v zvezi z združitvami in pripojitvami v EU, pri čemer je prvič presegel proizvodnjo. IKT prav tako spodbuja okrevanje v prvem četrtnetju leta 2021, saj se je število transakcij v zvezi z združitvami in pripojitvami v primerjavi s prejšnjim letom povečalo za 53 %, s čimer se je število poslov v tem sektorju dvignilo na raven pred pandemijo COVID-19.

¹⁰ Kratice: CAN (Kanada), EFTA (Švica, Norveška, Islandija, Lihtenštajn), AUS (Avstralija), NZ (Nova Zelandija), BV (Bližnji vzhod). Glavni offshore finančni centri po številu poslov ali novih projektov so Bermudi, Britanski Deviški otoki, Kajmanski otoki, Kanalski otoki Združenega kraljestva in Mavricij (po abecednem vrstnem redu). Za seznam offshore finančnih centrov glej npr. delovni dokument služb Komisije – Nadaljnji ukrepi na podlagi sporočila Komisije „Spodbujanje neposrednih tujih investicij in zaščita bistvenih interesov“ (SWD(2019) 108 final z dne 13. marca 2019). Razvita Azija vključuje: Japonsko, Korejo, Singapur in Tajvan. Države Sveta za sodelovanje v Zalivu vključujejo: Združene arabske emirate, Katar, Saudovo Arabijo, Kuvajt, Oman in Bahrajn. Druge države Bližnjega vzhoda vključujejo Izrael in Libanon.

Več podrobnosti

Več podrobnosti o zgoraj navedenih številkah, vplivu in okrevanju po državah članicah in sektorjih, novih naložbah, izvoru tujih vlagateljev v EU ter udeležbi tujih držav v tujih vlagateljih v EU je na voljo v oddelku 2 spremnega delovnega dokumenta služb Komisije.

POGLAVJE 2 – ZAKONODAJNI RAZVOJ V DRŽAVAH ČLANICAH OD LETA 2019¹¹

Dosedanja pot

S sprejetjem uredbe EU o pregledu neposrednih tujih naložb 19. marca 2019 in njenim polnim izvajanjem od 11. oktobra 2020 se je začelo novo obdobje.

Ob predložitvi predloga Evropske komisije leta 2017 je imelo 11 držav članic vzpostavljen nacionalni mehanizem pregleda neposrednih tujih naložb za posamezne sektorje ali splošen mehanizem.¹² Od 1. julija 2021 se je ta številka povečala na 18 (*glej zemljevid v nadaljevanju*). Poleg povečanja števila držav članic, ki imajo mehanizem pregleda, je prišlo tudi do prilagoditve in razširitve področja uporabe obstoječih mehanizmov, pri čemer mehanizmi pregleda držav članic vse bolj, včasih celo dobesedno, odražajo ključne elemente uredbe.¹³

Uredba EU o pregledu neposrednih tujih naložb in mehanizmi pregleda neposrednih tujih naložb držav članic EU

Čeprav uredba namenoma ne določa oblike in vsebine mehanizmov pregleda neposrednih tujih naložb držav članic EU v vseh podrobnostih, določa nekatere ključne elemente, ki jih je treba upoštevati v vsakem nacionalnem mehanizmu pregleda neposrednih tujih naložb.

Zlasti člen 3 uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb določa, da so vse države članice EU, ki imajo mehanizem pregleda neposrednih tujih naložb, dolžne zagotoviti, da se znotraj takih mehanizmov določijo časovni okviri; da so ti mehanizmi pregledni in nediskriminatorni; omogočajo upoštevanje vseh pripomb drugih držav članic in mnenja Evropske komisije; omogočajo zadevnim stranem, da se pritožijo zoper neugodno odločitev organa za pregled neposrednih tujih naložb; ter vsebujejo ukrepe za preprečevanje izogibanja mehanizmom pregleda neposrednih tujih naložb in z njimi povezanim odločitvam.

Evropska komisija je vse države članice pozvala, naj vzpostavijo nacionalni mehanizem pregleda, nazadnje v svojem sporočilu o pregledu trgovinske politike¹⁴:

Na področju varnosti Komisija v skladu z uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb ponovno poziva vse države članice, naj vzpostavijo in uveljavijo polno delujoč mehanizem pregleda neposrednih tujih naložb za obravnavanje primerov, v katerih bi pripojitev določenega podjetja,

¹¹ To poglavje zajema obdobje od 1. januarja 2019 do 31. julija 2021.

¹² Avstrija, Danska, Finska, Francija, Nemčija, Italija, Latvija, Litva, Poljska, Portugalska, Španija, razen Združenega kraljestva.

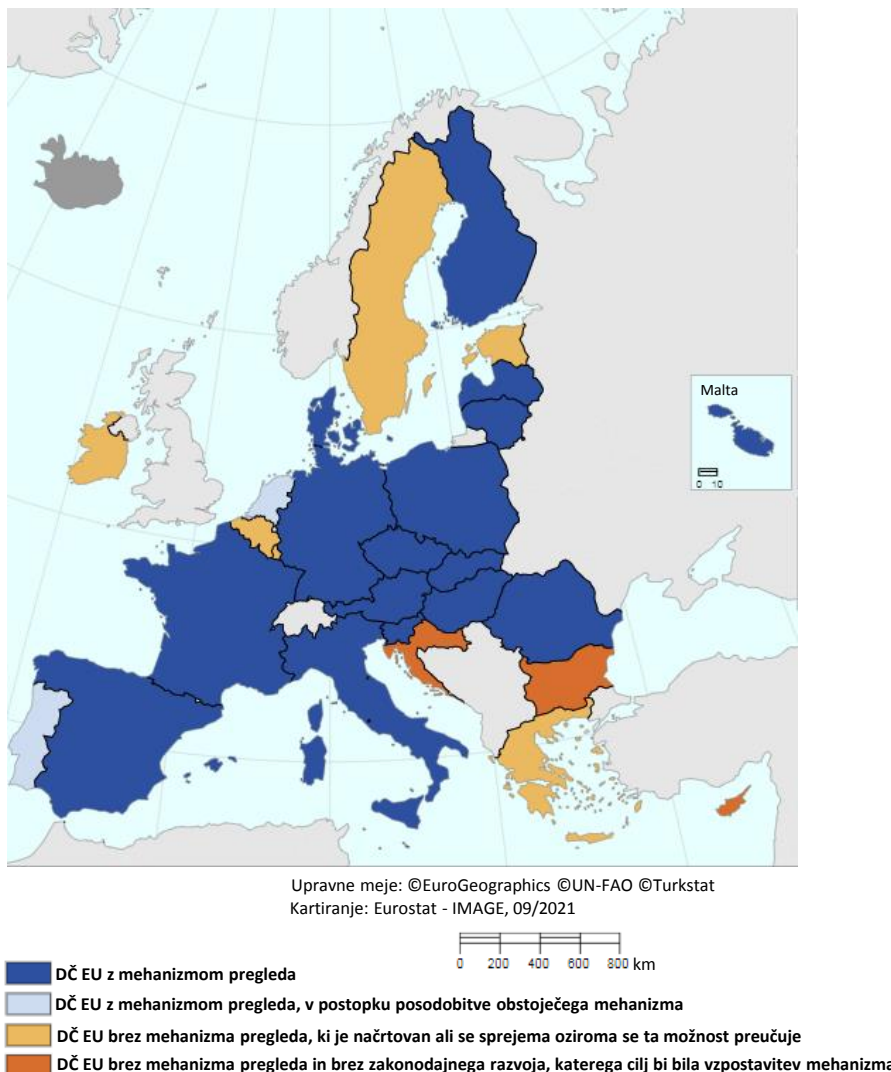
¹³ Za tri nazorne primere glej nedavno sprejeti danski zakon o pregledu in z njim povezan zakon o mehanizmu pregleda nekaterih neposrednih tujih naložb itd. na Danskem (zakon o pregledu naložb), italijanski zakon in z njim povezan mehanizem, npr. italijanska vladna odloka št. 179 in št. 180, ter litovski zakon in z njim povezan mehanizem, in sicer zakon št. IX-1132 o varstvu objektov, pomembnih za zagotavljanje nacionalne varnosti.

¹⁴ Pregled trgovinske politike – odprta, trajnostna in odločna trgovinska politika (COM(2021) 66 final z dne 18. februarja 2021).

infrastrukture ali tehnologije oziroma nadzora nad njimi pomenil tveganje za varnost ali javni red v EU. Komisija bo še naprej izvajala mehanizem za sodelovanje z organi držav članic za zaščito varnosti in javnega reda pred tveganimi neposrednimi tujimi naložbami in bo razmislila o okrepitvi mehanizma za sodelovanje, vzpostavljenega z uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb.

DČ z mehanizmom pregleda / zakonodajnimi dejavnostmi

dne 1. avgusta 2021

Uradna obvestila držav članic za GD za trgovino

Evropska komisija še vedno iskreno pričakuje, da bo vseh 27 držav članic EU vzpostavilo nacionalne mehanizme pregleda neposrednih tujih naložb. Nacionalni mehanizem pregleda v vseh 27 državah članicah je namenjen zaščiti vseh posameznih držav članic pred potencialno tveganimi tujimi naložbami iz tretjih držav. Omogočil bo tudi potrebne povezave za mehanizem sodelovanja v okviru uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb, pri čemer bo zagotovil, da bo vseh 27 držav članic in Komisija pregledalo relevantne neposredne tuje naložbe, pri čemer bo

upoštevalo kolektivno varnost držav članic in Unije ter varnost enotnega trga in zelo visoko stopnjo gospodarskega povezovanja, ki jo ta omogoča.

Pet držav članic, in sicer Francija, Italija, Madžarska, Poljska in Slovenija¹⁵, je poleg svojih splošnejših nacionalnih mehanizmov pregleda sprejelo tudi začasne ukrepe v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami, povezanimi z ranljivostjo zaradi COVID-19 in nizkimi cenami premoženja EU.

Razvoj v državah članicah EU – mehanizmi pregleda neposrednih tujih naložb

V obdobju poročanja je 24 od 27 držav članic EU:

- sprejelo nov nacionalni mehanizem pregleda neposrednih tujih naložb;
- spremenilo obstoječi mehanizem
- ali začelo posvetovalni ali zakonodajni postopek, ki naj bi privedel do sprejetja novega ali sprememb obstoječega mehanizma.

Države članice, ki so sprejele nov nacionalni mehanizem pregleda neposrednih tujih naložb	Češka, Danska, Malta, Slovenija, Slovaška republika
Države članice, ki so sprejele spremembe obstoječega mehanizma	Avstrija, Francija, Finska, Nemčija, Madžarska, Italija, Latvija, Litva, Poljska, Romunija, Španija
Države članice, ki so začele posvetovalni ali zakonodajni postopek, ki naj bi privedel do sprememb obstoječega mehanizma	Nizozemska, Portugalska
Države članice, ki so začele posvetovalni ali zakonodajni postopek, ki naj bi privedel do sprejetja novega mehanizma	Belgija, Estonija, Grčija, Irska, Luksemburg, Švedska
Države članice, ki niso javno poročale o pobudi v pripravi	Bolgarija, Hrvaška, Ciper

Člen 3(7) uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb določa, da morajo države članice Evropski komisiji prigrasiti svoje mehanizme pregleda in vse spremembe teh mehanizmov. Člen 3(8) določa, da mora Evropska komisija objaviti seznam mehanizmov pregleda držav članic in ga po potrebi posodobiti¹⁶. Kljub mnogim pomembnim podobnostim med nacionalnimi mehanizmi pregleda se med njimi kažejo tudi precejšnje razlike v smislu opredelitve formalnega pregleda naložb, veljavnih rokov, obsega, zahtev glede uradnih obvestil in drugih elementov. Kot je podrobneje pojasnjeno v nadaljevanju (poglavje 4.3), Komisija začenja študijo za preučitev takih

¹⁵ Evropska komisija je 25. marca 2020 v okviru ukrepov, sprejetih v zvezi z izrednimi razmerami zaradi COVID-19, državam članicam zagotovila smernice za uporabo pregledov neposrednih tujih naložb v času krize na področju javnega zdravja in gospodarske ranljivosti v EU. Sporočilo Komisije je na voljo na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/march/tradoc_158676.pdf.

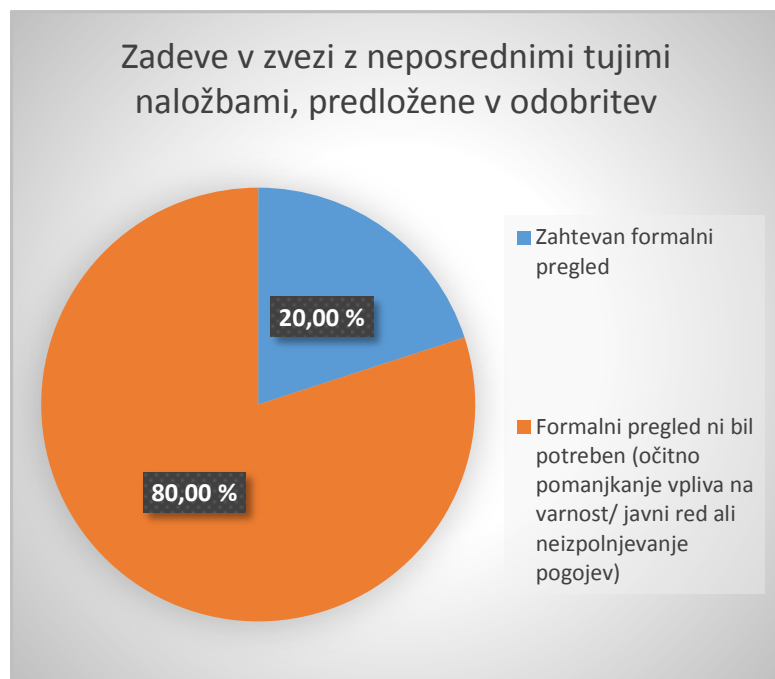
¹⁶ Posodobljeni seznam mehanizmov pregleda držav članic je na voljo na spletni strani Komisije: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157946.pdf.

razlik med zadevnimi zakonodajami držav članic in posledic njihovih politik na uspešnost in učinkovitost mehanizma sodelovanja EU. Delovni dokument služb Komisije, ki je priložen temu poročilu, vsebuje kratek opis vseh zakonodajnih sprememb v državah članicah v zvezi z veljavno nacionalno zakonodajo.

POGLAVJE 3 – DEJAVNOSTI PREGLEDA DRŽAV ČLANIC V LETU 2020¹⁷

Čeprav uredba o pregledu neposrednih tujih naložb vzpostavlja mehanizem sodelovanja za pregled neposrednih tujih naložb, pri katerem sodelujejo Komisija in države članice EU, države članice, ki izvajajo pregled, sprejmejo odločitev o tem, katere naložbe pregledajo, odobrijo ali blokirajo v skladu s svojimi pravili in mehanizmom pregleda oziroma zanje določijo pogoje za njihovo izvedbo. To poglavje se tako opira na podatke, ki so jih države članice v letu 2020 zagotovile o zadevah, pregledanih na podlagi njihove zakonodaje in mehanizmov pregleda, in te podatke združuje¹⁸. Države članice so pri poročanju Komisiji v skladu s členom 5 uredbe za leto 2020 poročale, da so na zahtevo za odobritev pregledale 1 793 naložbenih dosjejev. Ti dosjeji se nanašajo na neposredne tuje naložbe v sedem držav članic poročevalk.

Slika 5

Vir: poročanje držav članic

Od teh naložbenih dosjejev približno 80 % ni bilo uradno pregledanih (tj. niso izpolnjevali pogojev za pregled), bodisi zaradi očitnega pomanjkanja vpliva na varnost ali javni red bodisi ker niso spadali na področje uporabe nacionalnega mehanizma pregleda (glej *slika 5*).

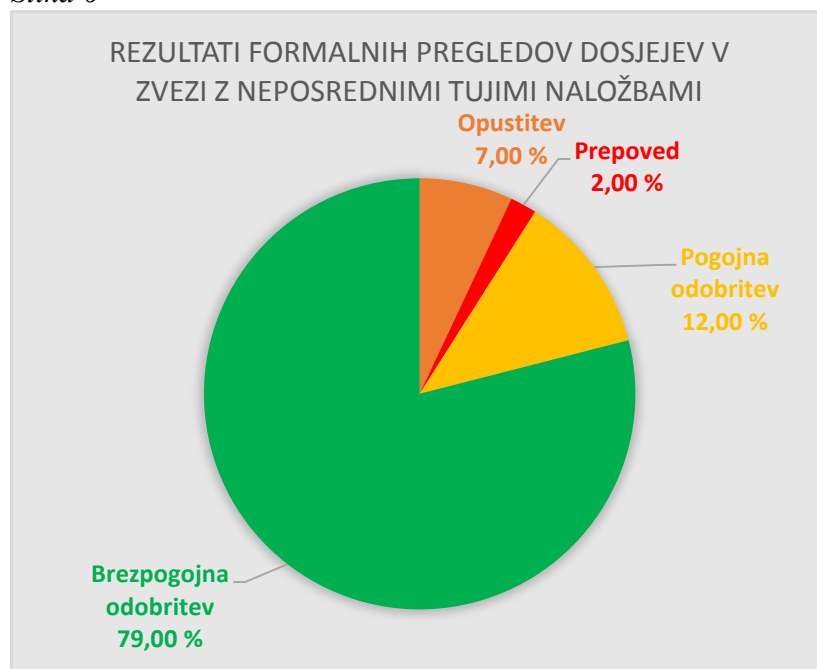
Preostale zadeve (20 %) so bile uradno pregledane v državah članicah poročevalkah. *Slika 6* prikazuje razčlenitev rezultatov ocene uradno pregledanih zadev¹⁹.

¹⁷ To poglavje zajema obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2020.

¹⁸ Štiri države članice niso poročale o nobeni zadevi v okviru svoje zakonodaje o pregledu, ena država članica pa je sporočila splošno število uradno pregledanih zadev, vendar zaradi nacionalnih pravnih omejitev ni navedla razčlenjenih podatkov.

¹⁹ **Opomba:** Od skupnega sporočenega števila uradno pregledanih zadev (362 = 20 % od 1 793) je bilo odšteti več zadev, da bi bilo mogoče pridobiti podatke, prikazane na *sliki 6*. O teh (odštetih) zadevah je poročala ena država članica, ki zaradi nacionalnih pravnih omejitev ni navedla, kakšni so bili rezultati v teh zadevah.

Slika 6

Iz slike 6 je razvidno, da je bilo 91 % uradno pregledanih dosjejev odobrenih, velika večina brez pogojev (79 %), nekateri pa pod določenimi pogoji (12 %). Zelo majhnemu deležu (2 %) je sledila prepoved, 7 % zadev pa so stranke opustile iz neznanih razlogov, zato odločitev nacionalnih organov ni bila potrebna.

Na splošno je iz teh števil za leto 2020 jasno razvidno naslednje:

Vir: poročanje držav članic

- države članice so uporabile svoje nacionalne zakone o pregledu neposrednih tujih naložb, da bi obravnavale morebitna tveganja za varnost in javni red;
- zelo velik delež dosjejev je bil hitro odobren (80 %);
- od preostalih 20 % dosjejev, ki so bili uradno pregledani, je bil prav tako brez pogojev odobren zelo velik delež (79 %), majhen delež (12 %) pa je bil odobren pod določenimi pogoji;
- izrečene prepovedi so med uradno pregledanimi dosjeji še vedno majhna izjema (2 %);
- države članice, ki pregledujejo tuje naložbe, in Evropska unija na splošno so še vedno zelo odprte za neposredne tuje naložbe in posredujejo le v zelo majhnem deležu zadev s ciljem preučitve poslov, ki bi lahko vplivali na varnost ali javni red.

POGLAVJE 4 – SODELOVANJE EU PRI PREGLEDU NEPOSREDNIH TUJIH NALOŽB²⁰

1. Uradna obvestila in drugi ukrepi, sprejeti na podlagi uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb

Od 11. oktobra 2020 do 30. junija 2021 je 11 držav članic v skladu s členom 6 uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb predložilo vsega skupaj 265 uradnih obvestil. Več kot 90 % teh zadev je priglasilo pet držav članic, in sicer Avstrija, Francija, Nemčija, Italija in Španija. Kot je

²⁰ To poglavje zajema obdobje od 11. oktobra 2020 do 30. junija 2021.

razvidno iz spodaj navedenih podrobnosti, se priglašene transakcije zelo razlikujejo glede na sektor naložbenega cilja, izvor končnega vlagatelja in vrednost transakcije.

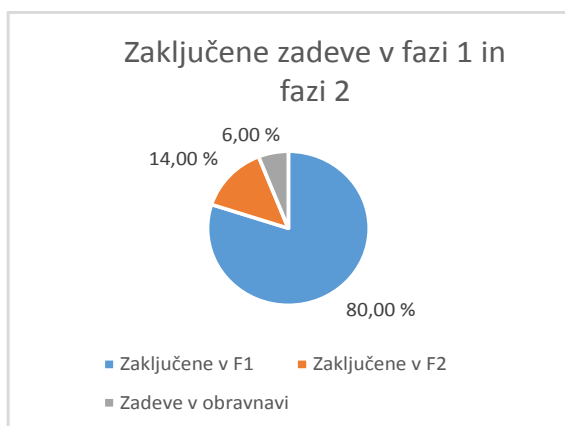
Uredba predvideva, da se ocena transakcij v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami izvede v dveh možnih fazah. Vse priglašene transakcije se ocenijo v fazi 1, le omejeno število transakcij pa se obravnava v fazi 2²¹. Faza 2 predstavlja podrobnejšo oceno zadev, ki bi lahko vplivale na varnost in javni red v več kot eni državi članici ali ustvarile tveganja v zvezi s projekti in programi v interesu Unije.

Trije sektorji z največjim številom transakcij so bili proizvodnja, IKT ter trgovina na debelo in drobno²².

Vrednost večine transakcij je bila v razponu od 10 do 100 milijonov EUR, pri čemer so transakcije v sektorju IKT predstavljale najvišjo vrednost poslov, transakcije v sektorju „druge storitvene dejavnosti“ pa so predstavljale najnižji razpon vrednosti²³.

Priglašene transakcije imajo širok razpon v smislu vrednosti, pri čemer je najnižja navedena vrednost posla 1 200 EUR, najvišja pa približno 34 milijard EUR.

Slika 7

Od 265 priglašeni zadev je Komisija 80 % zadev (212) zaključila v fazi 1, preostalih 14 % zadev (36) pa je prešlo v fazo 2, pri čemer so bile od države članice priglasiateljice zahtevane dodatne informacije. Na presečni datum je bilo 6 % zadev še vedno v obravnavi²⁴.

Dodatne informacije, ki jih Komisija zahteva ob začetku faze 2, so zelo različne in odvisne od posamezne transakcije ter podrobnosti in kakovosti informacij v utemeljitvi, ki jo vsebuje

Vir: uradna obvestila držav članic

uradno obvestilo²⁵.

Zahtevane informacije se običajno nanašajo na eno ali več od naslednjih vprašanj: podatke o izdelkih in/ali storitvah ciljnega podjetja; morebitno klasifikacijo kakršnih koli zadevnih

²¹ Za pregled in razlago obeh faz in veljavnih časovnih rokov glej oddelek 1 priloženega delovnega dokumenta služb Komisije.

²² Razvrščeno pod oznake NACE C, J oziroma G.

²³ Podatek o vrednosti, če je na voljo, se nanaša na ciljno podjetje, pri katerem gre lahko za odvisno družbo s sedežem v EU, ki je del večjega ciljnega podjetja.

²⁴ Od 265 priglašeni zadev jih je bilo 1. julija 2021 17 še vedno v obravnavi.

²⁵ Obrazec za uradno obvestilo z informacijami vlagatelja za namene uradnega obvestila v skladu s členom 6 uredbe in posodobljen dokument s pogosto zastavljenimi vprašanji zagotavljata določeno stopnjo enotnosti in minimalno raven informacij o vlagatelju in naložbenem cilju, ki se predložijo v uradnem obvestilu v skladu z uredbo. Oba dokumenta sta na voljo na <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2006>.

izdelkov kot blago z dvojno rabo; stranke, konkurente in tržne deleže; portfelj intelektualne lastnine ter raziskovalne in razvojne dejavnosti ciljnega podjetja in dodatne značilnosti, ki opredeljujejo vlagatelja. Te informacije se zahtevajo za boljšo oceno kritičnosti cilja ali morebitnih groženj, ki jih predstavlja vlagatelj.

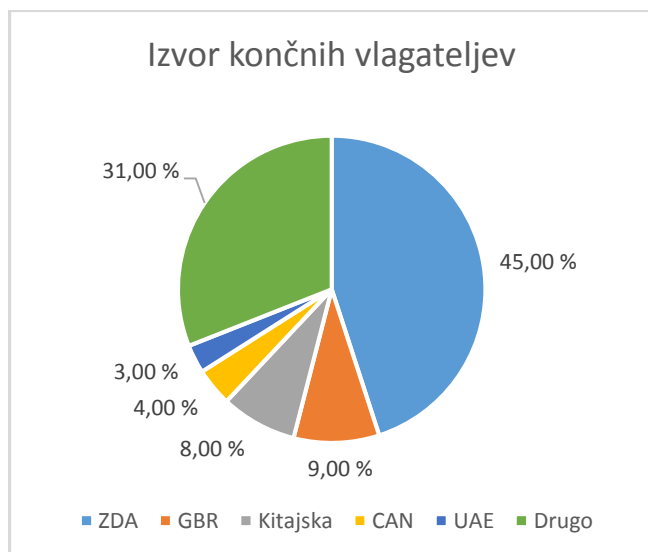
Najpogostejši zadevni sektorji v zadevah, ki so prešle v fazo 2, so bili proizvodnja, IKT in dejavnosti finančnih storitev. Proizvodnja in IKT sta predstavljala 67 % vseh zadev v fazi 2.

Slika 8: Glavni ciljni sektorji (faza 2)
Vir: uradna obvestila držav članic

šest držav članic je obravnavalo 36 zadev v fazi 2. Za vse zadeve v fazi 2 je povprečno obdobje od datuma, ko si je Komisija pridržala pravico do izdaje mnenja, do datuma, ko je prejela dodatne informacije, ki jih je zahtevala od države članice priglasiteljice, trajalo 31 koledarskih dni, celoten razpon pa od 2 do 101 koledarskega dneva.

Kar zadeva izvor končnega vlagatelja, je bilo v 265 priglašениh zadevah navedenih pet glavnih držav izvora, in sicer ZDA, Združeno kraljestvo, Kitajska, Kanada in Združeni arabski emirati.

Slika 9

Vir: uradna obvestila držav članic

V 29 % od 265 priglašanih zadev je šlo za transakcije v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami v več jurisdikcijah, ker so se nanašale na več držav članic²⁶. Sektorji, ki so prevladovali v takih uradnih obvestilih, so bili proizvodnja, IKT ter trgovina na debelo in drobno.

Poleg 265 zadev, priglašanih v skladu s členom 6 uredbe, je Komisija uporabila tudi člen 7 uredbe.

nenja, ki jih Komisija izda v skladu s členom 6, 7 ali 8 uredbe, ostanejo zaupna v skladu s

M

členom 10 Uredbe.

Mnenja so bila doslej izdana v manj kot 3 % vseh priglašanih zadev, in sicer le, kadar in če to zahtevajo okoliščine zadeve, natančneje profil tveganja, ki je odvisen od vlagatelja in kritičnosti naložbenega cilja. Ob izdaji so vsi priporočeni blažilni ukrepi sorazmerni in specifični glede na ugotovljena tveganja in kritičnost.

V mnenja Komisije so lahko vključene tudi ustrezne informacije za državo članico, ki izvaja pregled, in predlogi za morebitne blažilne ukrepe, da se obravnavajo ugotovljena tveganja.

O transakciji, ki se pregleduje, bo nazadnje odločala država članica, ki izvaja pregled, ob upoštevanju morebitnega mnenja Komisije.

Na podlagi navedenih podatkov je mogoče izpeljati številne predhodne ugotovitve.

Predvsem je treba poudariti, da mehanizem sodelovanja dobro deluje na podlagi uradnih obvestil, ki jih države članice predložijo v skladu z uredbo. Velika večina (80 %) od 265 prejetih uradnih obvestil je bila zaključena v fazi 1, tj. zelo hitro, saj je le 14 % zadev prešlo v fazo 2, Komisija pa je mnenje izdala še v veliko manjšem številu zadev.

Drugič, čeprav se večina zadev hitro, in sicer v predpisanih 15 koledarskih dneh, oceni v fazi 1, je pri obravnavi zadev, ki preidejo v fazo 2, mogoče opaziti velike razlike v smislu časa, ki ga države članice potrebujejo za odgovor na zahtevo Komisije po dodatnih informacijah. Pogosto se je za zahtevane informacije namreč treba obrniti na vlagatelja.

²⁶ „Transakcije v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami v več jurisdikcijah“ so v tem okviru transakcije v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami, pri katerih je naložbeni cilj skupina družb, ki je prisotna v več kot eni državi članici (in po možnosti tudi v tretjih državah), in sicer prek odvisnih družb v več kot eni državi članici ali ciljnega podjetja, ki zagotavlja blago ali storitve v več kot eni državi članici. Glede na okoliščine in tudi posebnosti mehanizma pregleda zadevnih držav članic take posle priglasijo več kot ena država članica, čeprav redko na usklajen in sinhroniziran način.

Tretjič, najpogostejši zadevni sektorji (proizvodnja, IKT ter trgovina na debelo in drobno) in izvor končnega vlagatelja (ZDA, Združeno kraljestvo, Kitajska, Kanada in Združeni arabski emirati) v zadevah, priglasi na podlagi uredbe, v veliki meri odražajo ugotovitve iz poglavja 1 in oddelka 2 priloženega delovnega dokumenta služb Komisije v zvezi s prevladujočimi sektorji in izvorom končnega vlagatelja.

Četrtič, znatno število zadev, ki so jih priglasi države članice, je vključevalo enega ali več dejavnikov, ki jih je treba preučiti in so navedeni v členu 4 uredbe, med drugim kritično infrastrukturo, tehnologijo in blago z dvojno rabo ter dostop do občutljivih informacij, pa tudi morebitno vladno lastništvo ali nadzor tujega vlagatelja ali vpliv nanj. Priglasene zadeve so vključevale tudi številne naložbe, povezane z zdravjem, tj. naložbe v sektor, ki glede na sedanjo pandemijo zahtevajo podrobno preučitev.

2. Ugotovitve držav članic EU o vrednosti in delovanju uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb

V zvezi s prvim letnim poročilom so bile države članice pozvane, naj izrazijo svoja stališča o treh temah: a) dodani vrednosti uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb in mehanizma sodelovanja, b) vseh pomembnih postopkovnih vprašanj, ki so se pojavila, in c) možnih načinov za obravnavo takih vprašanj. Citate v nadaljevanju so prispevale različne države članice, od katerih nekatere imajo nacionalni mehanizem pregleda, nekatere pa ne.

Vrednost uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb in mehanizma sodelovanja

Vse države članice so enotno poudarile, da sta uredba in mehanizem sodelovanja zelo dragoceni orodji za pridobitev celovitega pregleda nad neposrednimi tujimi naložbami v EU, vključno s posebnimi naložbenimi cilji in profili vlagateljev.

„Mehanizem sodelovanja je zelo koristen instrument, saj države članice poziva, naj razmislijo o posledicah, ki jih imajo naložbene operacije v drugih državah članicah zanje, kar povečuje ozaveščenost o posledicah, ki jih imajo operacije neposrednih tujih naložb, ki se izvajajo na njihovem ozemlju, na druge države članice. Zato dodane vrednosti po našem mnenju ne bi smeli meriti kratkoročno in kvantitativno, temveč kvalitativno in dolgoročno s pomočjo bolj premišljenega in pripravljenega oblikovanja politik in odločanja.“

Natančneje, več držav članic je pozitivno ocenilo možnost v okviru uredbe, da omogoča postavljanje vprašanj in predložitev pripomb državi članici, ki izvaja pregled. Več držav članic je poudarilo tudi koristi formalnega in neformalnega sodelovanja, vključno s strokovno skupino, sestavljeno iz ustreznih uradnikov držav članic in Komisije in ustanovljeno v skladu z uredbo, ki omogoča izmenjavo mnenj in najboljših praks med državami članicami.

Kot je navedlo več držav članic, uredba in mehanizem sodelovanja zagotavljata dragoceno učno izkušnjo, tudi kar zadeva pristope in orodja, ki jih druge države članice uporabljajo za posebej kritične sektorje. Te izkušnje je lahko več držav članic neposredno uporabilo in so bile zanje bistvenega pomena, ko so pripravljale ali posodabljalne lastno zakonodajo o pregledu, vključno s poudarki te zakonodaje na posamičnih sektorjih.

„[...] ker multinacionalna podjetja rastejo in se širijo, postajajo mehanizmi pregleda neposrednih tujih naložb bolj odvisni od poročanja iz drugih držav s podobno ureditvijo. Mehanizem sodelovanja je postal učinkovit postopek za odzivanje na pomisleke v zvezi z

neposrednimi tujimi naložbami in za izdajo mnenj v zvezi s tem. “

Ena država članica je poudarila, da lahko uradna obvestila v skladu z uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb zagotovijo „ozaveščenost“ o transakcijah, ki morda niso bile priglašene v okviru določenega nacionalnega mehanizma, vendar bi dejansko morale biti, ali ki lahko sprožijo ukrepanje organov pregleda po uradni dolžnosti. Druga država članica je opozorila, da izmenjava informacij državam članicam omogoča, da morebitna tveganja zaradi transakcije v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami odkrijejo v zgodnejši fazi, medtem ko je še ena država članica navedla, da je za večje ali širše zastavljene transakcije, ki imajo posledice v več državah članicah, mehanizem sodelovanja „podprl končni postopek odločanja ter boljši skupni in usklajen odziv“.

„Informacije o neposrednih tujih naložbah, ki se pregledujejo v drugih državah članicah, so znatno prispevale k oblikovanju naših lastnih analitičnih zmogljivosti ter v zelo ugodnem mednarodnem okviru poglobile in razširile naše situacijsko zavedanje. “

„Mehanizem sodelovanja olajšuje razprave in izmenjavo stališč med državami članicami o horizontalnih temah pregledov neposrednih tujih naložb, kot so polprevodniki“.

Pomembna postopkovna vprašanja, ki so se pojavila

Eno splošnejših vprašanj, na katero so opozorile mnoge države članice, je vpliv ponovno aktualnega pregleda neposrednih tujih naložb na število osebja. Več jih je opozorilo na omejitve virov, zlasti v manjših državah članicah in organih pregleda, tudi zaradi zapletenih transakcij v več jurisdikcijah, priglašeni v skladu z uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb, ter zelo kratkih rokov, ki so v njej določeni. Druge države članice so opozorile na domnevno nedoslednost v zvezi s tem, kaj se priglasí v skladu z uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb, in navedle, da je bilo priglašeni preveč transakcij v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami, vključno s transakcijami v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami, ki niso pomembne za druge države članice EU ali ne vplivajo nanje, posledično pa so bili viri vezani nanje.

„Da bi v okviru mehanizma sodelovanja omejili število uradnih obvestil, ki nimajo čezmejnega učinka, bi bilo morda smiselno razpravljati o skupnem sklopu meril, ki, če so izpolnjena, privedejo do odločitve, da se specifična zadeva, povezana s pregledom neposrednih tujih naložb, ne priglasí. S tem se ne bi samo zmanjšalo skupno število prigrasitev, ampak bi se sprostili tudi dodatni viri za osredotočanje na kritične neposredne tuje naložbe“.

Še eno vprašanje, ki ga je izpostavilo več držav članic, se nanaša na časovne roke. Več držav članic je navedlo, da so časovni roki, določeni v uredbi o pregledu neposrednih tujih naložb, prekratki, da bi se med drugim pripravila ustrezna ocena zapletenih transakcij v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami ter predložila vprašanja ali pripombe. Ena država članica je opozorila, da različni časovni roki v nacionalnih mehanizmih držav članic in uredbi o pregledu neposrednih tujih naložb povzročajo dodatne zaplete.

Čeprav se možnost, da države članice predložijo pripombe, šteje za pozitivno, so nekatere države članice ugotovile, da so obveščene le o predložitvi pripomb, vendar niso seznanjene z njihovo

vsebinsko, poleg tega država članica priglasiateljica, ki pripombe prejme, ni dolžna pojasniti, kako so bile prejete pripombe upoštevane pri njeni končni odločitvi.

Ena država članica je opozorila, da so nekatere zahteve po dodatnih informacijah „preveč obremenjujoče“ ter da bi se morale države članice in Evropska komisija zavedati, da bi morale biti take zahteve ustrezno utemeljene, omejene in sorazmerne glede na svoj namen ter ne bi smele pretirano obremeniti držav članice, na katero so naslovljene.

Možni načini obravnave pomembnih postopkovnih vprašanj

Predlogi za obravnavo pomembnih postopkovnih vprašanj v zvezi z vprašanjem števila članov osebja/človeških virov so vključevali razpravo in morebitne smernice o tem, kaj je treba prigrasiti v skladu z uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb, da se poveča osredotočenost sistema in prepreči njegova „preobremenitev“. Eden od konkretnjših predlogov je praksa, v skladu s katero bi bile pomembnejše izmed prigrasjenih transakcij v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami nekako označene za druge države članice. Predlogi so vključevali tudi pojasnitev časovnih okvirov in mesečne statistične preglede, ki bi jih pripravila Evropska komisija, vključno s pripombami, ki so jih države članice predložile v skladu z uredbo.

„Obstaja tveganje, da bi lahko zahteva po uradnem obvestilu o kakršnih koli tujih neposrednih naložbah, ki so predmet formalnega pregleda, namenjenem Komisiji in drugim državam članicam oslabila mehanizem sodelovanja in prizadela njegovo učinkovitost“ [...] „predlaga se, da bi Komisija začela razpravo z državami članicami o možnostih za razvoj smernic o tem, katere zadeve je treba prigrasiti in ali se države članice lahko izognejo uradnemu obvestilu o nekaterih zadevah, npr. če te zadeve očitno nimajo čezmejnih učinkov“.

Ena država članica je predlagala dodatno pojasnitev ali podrobno določitev nekaterih ključnih vidikov uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb, tj. datuma, do katerega je treba naložbo prigrasiti, opredelitve tujih vlagateljev in neposrednih tujih naložb ter obsega mnenj ali pripomb. Ista država članica je Evropsko komisijo spodbudila, naj preuči „širši okvir“ (tj. evropski učinek transakcije), ne glede na kakršen koli potrjen interes več kot ene države članice za transakcijo, ter opozorila tudi, da bi imela uredba o pregledu neposrednih tujih naložb večjo dodano vrednost, če bi se ustvarile sinergije med uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb in drugimi ustreznimi sedanjimi ali prihodnjimi orodji.

Nazadnje, ena država članica je predlagala tudi skupna uradna obvestila, kadar je bila transakcija v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami predložena v odobritev v več kot eni državi članici.

Odzivi Evropske komisije na stališča držav članic

Evropska komisija se strinja z državami članicami, da uredba o pregledu neposrednih tujih naložb in mehanizem sodelovanja zagotavljata edinstveno orodje za spremljanje in ocenjevanje neposrednih tujih naložb v Evropski uniji z vidika morebitnega tveganja, ki bi ga take neposredne tuje naložbe lahko pomenile za varnost ali javni red več kot ene države članice ali za projekte ali programe v interesu Unije.

Kar zadeva posebne izzive in predloge držav članic, Evropska komisija ugotavlja:

- Komisija se zaveda omejitev virov, s katerimi se sooča tudi sama. Sprejela je že številne konkretne ukrepe za olajšanje dela, tudi z ustreznimi elektronskimi sredstvi. Razprave v

strokovni skupini so namenjene tudi iskanju skupnega dogovora pri obravnavi nekaterih vprašanj držav članic v mejah tega, kar je mogoče brez spreminjanja uredbe, vključno z vprašanjem, katere transakcije je treba priglasiti in kako izračunati roke, predvidene v uredbi. Komisija je svojim službam že dodelila dodatne vire za namene pregleda neposrednih tujih naložb, države članice pa se močno spodbuja, da storijo enako. To je še toliko pomembneje, ker naj bi novi ali spremenjeni nacionalni mehanizmi pregleda začeli veljati v prihodnjih mesecih.

- Kar zadeva dogovor o morebitnih omejitvah ali merilih filtriranja glede transakcij, ki se morajo priglasiti v skladu z uredbo, bi transakcija, ki jo ena država članica ne šteje za občutljivo, v drugi državi članici lahko veljala za občutljivo, saj so nekatere države članice v skladu s svojo nacionalno zakonodajo zavezane k priglasitvi vseh pregledanih transakcij. Komisija opozarja, da morajo države članice v skladu s členom 6(1) uredbe priglasiti „vs[e] neposredn[e] tuj[e] naložb[e] na svojem ozemlju, ki se pregledujejo“.
- V zvezi z nadaljnjo pojasnitvijo pojmov, kot so neposredne tuje naložbe in tuji vlagatelji, je Komisija predložila posodobljen dokument s pogosto zastavljenimi vprašanji, ki vsebuje dodatne podrobnosti o pojmih iz uredbe. Komisija je pripravljena ta dokument po potrebi posodobiti.
- Kar zadeva časovne roke, ki se razlikujejo med zakonodajami posameznih držav članic ter med uredbo in zakonodajami držav članic, Komisija ugotavlja, da časovni roki na podlagi uredbe niso bili usklajeni in da nacionalni mehanizmi pregleda držav članic vsebujejo znatna odstopanja. Mehanizem sodelovanja ter formalni in neformalni stiki lahko pripomorejo k zmanjšanju nenamernih posledic teh razlik, vendar bi bila za prilagoditev uradnih rokov iz uredbe, ki naj bi bili pretirano kratki, potrebna sprememba uredbe.
- Glede nadaljnje pojasnitve medsebojnega vpliva različnih instrumentov, npr. natančnejšega medsebojnega vpliva med uredbo ter drugimi instrumenti politike in regulativnimi organi, nadzorom koncentracij in nadzorom skrbnega in varnega poslovanja, na primer v zvezi s finančnimi storitvami, se Komisija strinja, da je to vprašanje, o katerem bi se lahko nadalje razpravljalo, med drugim v okviru strokovne skupine.
- Nazadnje, kar zadeva vprašanje transakcij v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami v več jurisdikcijah, tj. če je naložbeni cilj prisoten v več državah članicah EU (bodisi zaradi odvisnih družb v več kot eni državi članici bodisi zaradi zagotavljanja blaga in storitev v več kot eni državi članici), bodo te transakcije verjetno predmet več pregledov s strani različnih držav članic in izmenjav vprašanj/pripomb med njimi. Takšni primeri prinašajo številne izzive, vključno z različnimi časovnimi roki v okviru različnih nacionalnih zakonodaj, ki lahko preprečijo usklajevanje uradnih obvestil in ocen, ki jih je treba pripraviti v skladu z uredbo. Uredba trenutno tega vprašanja izrecno ne obravnava. Vendar so izkušnje že pokazale manevrski prostor za tesnejše neformalno usklajevanje med zadevnimi državami članicami in Komisijo, ki je že potekalo pri številnih priglašeni transakcijah v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami. Komisija glede na znaten delež (29 %) takih transakcij v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami v več jurisdikcijah in s tem povezanimi izzivi meni, da je treba v prihodnosti to vprašanje skrbno preučiti.

3. Ukrepi, sprejeti po 11. oktobru 2020, in obeti za prihodnost

Čeprav se uredba o pregledu neposrednih tujih naložb v celoti uporablja šele od 11. oktobra 2020, je na podlagi dosedanjih izkušenj mogoče izpeljati nekatere predhodne zaključke, medtem ko se že sprejemajo nekateri ukrepi za večjo učinkovitost uredbe in mehanizma sodelovanja.

Da bi olajšala učinkovito izvajanje uredbe in zagotovila višjo stopnjo skladnosti in popolnosti uradnih obvestil, ki jih predložijo države članice v skladu s členom 6 uredbe, je Komisija pripravila posodobljene različice obrazca za uradna obvestila, namenjenega vlagateljem, in dokumenta s pogosto zastavljenimi vprašanji. Obrazec za uradna obvestila, ki so ga organi pregleda več držav članic prav tako objavili na svojih spletiščih, je namenjen vlagateljem, da zagotovijo podrobnejše informacije o priglašeni transakciji, vključno z elementi, ki se zahtevajo v skladu s členom 9(2) uredbe. To po eni strani omogoča podrobnejšo oceno priglašenih transakcij v fazi 1, po drugi strani pa omeji potrebo po zahtevah po dodatnih informacijah in ocenah nekaterih transakcij v fazi 2.

Kot so že potrdile države članice, sta se uredba in mehanizem sodelovanja na splošno že izkazala za dragoceno in učinkovito orodje. Delujeta zanesljivo in, kolikor je znano, informacije o prigrasitvah, mnenjih ali drugih ukrepih, predvidenih v uredbi, ne uhajajo. Varstvo vseh informacij, predloženih za namene členov 6, 7 in 8 uredbe, in ustrezno ravnanje z njimi sta bistvenega pomena za zagotovitev potrebnega zaupanja med vsemi udeleženimi stranmi, tj. stranmi v naložbeni transakciji, državo članico prigrasiteljico, drugimi 26 državami članicami in Komisijo. Uredba in mehanizem sodelovanja sta se izkazala za koristna in učinkovita tudi pri prevladujočem cilju politike, tj. varovanju naše kolektivne varnosti in javnega reda, pa tudi pri varovanju projektov in programov v interesu Unije.

Vendar dosedanje izkušnje kažejo tudi, da obstajajo možnosti za nadaljnje izboljšave, tudi na področjih, ki so jih opredelile države članice.

Kot je navedeno zgoraj, je Komisija začela obsežno študijo. Splošni cilj študije je zagotoviti uspešnost in učinkovitost mehanizmov pregleda neposrednih tujih naložb držav članic ter mehanizma sodelovanja EU, vključno z njihovim medsebojnim delovanjem²⁷.

Komisija bo pravočasno resno preučila možnost izdaje smernic za organe pregleda držav članic in vlagatelje. Koncept smernic se je že izkazal za dragocenega na drugih področjih urejanja in izvrševanja, vključno s politiko konkurence. Komisija bi v zvezi z vsemi predlaganimi smernicami na področju pregleda neposrednih tujih naložb predvidela posvetovanje s širšo javnostjo.

Stalno naraščanje števila držav članic z nacionalnim mehanizmom pregleda neposrednih tujih naložb skupaj s pričakovanim povečanjem neposrednih tujih naložb v EU bo neizogibno povzročilo povečanje števila uradnih obvestil v skladu z uredbo. Komisija bo skrbno proučila načine za racionalizacijo postopkov s ciljem čim boljše uporabe virov Komisije in držav članic, vključno z jasnim poudarkom na tistih transakcijah v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami, za katere je bolj verjetno, da bodo predstavljale tveganje za varnost ali javni red v več kot eni državi članici ali za projekte in programe v interesu Unije. To bo vključevalo razmislek o najboljšem načinu obravnave transakcij v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami v več jurisdikcijah ob

²⁷ Posebni cilji študije so (i) predstaviti pregled obstoječe zakonodaje držav članic, ki že imajo mehanizem pregleda; (ii) pregledati, kako nacionalne zakonodaje in uredba o pregledu neposrednih tujih naložb urejajo medsebojno delovanje nacionalnih organov in njihovo sodelovanje z Evropsko komisijo v okviru mehanizma sodelovanja, vzpostavljenega na podlagi uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb; (iii) opredeliti vse večje težave v sedanjem sistemu, oblikovanem na podlagi nacionalnih zakonodaj in uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb, ki bi lahko privedle do manj uspešnih in/ali manj učinkovitih rezultatov glede na cilje politike iz uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb, in (iv) poskrbeti, da ostane upravno breme vlagateljev in drugih deležnikov sorazmerno ob upoštevanju ciljev politike in ustreznih pomislov glede varnosti ali javnega reda.

upoštevanju sedanje uredbe, vključno z morebitno uskladitvijo uradnih obvestil dveh ali več držav članic.

Za morebitne prihodnje spremembe same uredbe še ni pravi trenutek. Vendar člen 15 uredbe določa obveznost Komisije, da do 12. oktobra 2023 „oceni delovanje in učinkovitost te uredbe ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo“ in po potrebi priporoči spremembe navedene uredbe. Komisija bo pripravljena ob upoštevanju nadaljnjih izkušenj, pridobljenih pri uporabi uredbe, pripraviti predloge za spremembe, če bo to potrebno, kot je bilo pojasnjeno tudi v nedavnem sporočilu o trgovinski politiki (februar 2021): „Komisija bo še naprej izvajala mehanizem za sodelovanje z organi držav članic za zaščito varnosti in javnega reda pred tveganimi neposrednimi tujimi naložbami in bo razmislila o okrepitvi mehanizma za sodelovanje, vzpostavljenega z uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb.“

To kaže na jasno namero Komisije, da še naprej izvaja uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb skupaj z državami članicami in da razmisli o okrepitvi mehanizma sodelovanja. V sporočilu je poudarjen tudi temeljni cilj politike uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb, tj. prispevati k zagotavljanju kolektivne varnosti in javnega reda vseh 27 držav članic in EU. Uredba o pregledu neposrednih tujih naložb in mehanizem sodelovanja sta pomembni orodji za povečanje odpornosti EU. Čeprav EU ostaja odprta za neposredne tuje naložbe, kar je jasno razvidno tudi iz podatkov iz poglavja 3, je bistveno, da vse države članice dejavno in neposredno prispevajo k doseganju tega skupnega varnostnega cilja. Komisija z zaupanjem pričakuje, da bo do naslednjega letnega poročila še več držav članic sprejelo in okrepilo nacionalno zakonodajo o pregledu neposrednih tujih naložb in s tem povezane mehanizme za potencialno tvegane tuje naložbe iz tretjih držav ter da je le še vprašanje časa, preden bo vseh 27 držav članic vzpostavilo ustrezno zakonodajo in mehanizme.